

ВІДЗИВ

на дисертаційну роботу Петрука Андрія Петровича за темою:
«Оптимізація методичної складової системи фізичної підготовки курсантів
вищих військових навчальних закладів»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного
виховання та спорту за спеціальністю
24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Актуальність теми. За останні роки питання щодо організації фізичної підготовки у Збройних силах України привертає увагу фахівців і дослідників у зв'язку з реорганізацією останніх. Однією з фундаментальних праць, де науково обґрунтовується концепція професійно спрямованої системи фізичної підготовки у ВВНЗ, є дисертація О.М. Ольхового (2013). Автор визначає невідповідність наявного рівня готовності випускника до виконання завдань за професійним призначенням.

Аналіз керівних документів з фізичної підготовки у Збройних силах України свідчить про те, що в них постійно присутні завдання з підготовки керівників і визначається обсяг теоретичних і методичних знань, вмінь, навичок, необхідних командирам підрозділів, які відповідають за організацію та проведення різних форм фізичної підготовки. Так в проекті нової Настанови з фізичної підготовки у Збройних силах України вказується, що система фізичної підготовки це впорядкована відповідно до вимог бойової діяльності сукупність взаємопов'язаних компонентів, які складають концептуальні основи (метод, завдання, принципи), процес фізичного вдосконалення військовослужбовців (засоби, методи, форми) та управління цим процесом (керівництво, організація, забезпечення та проведення).

Також в Настанові вказується, що керівники мають володіти організаційно-методичними вміннями і навичками відносно організації фізичної підготовки військовослужбовців, які дозволяють йому якісно та відповідно до встановлених вимог організувати виконання покладених на нього завдань, методично правильно навчати та виховувати підлеглих. Однак, дослідники і фахівці-практики зазначають низький рівень теоретико-методичної підготовленості випускників, а саме: слабкі теоретичні знання основ фізичного виховання, недостатні вміння з організації та проведення форм

фізичної підготовки, невміння застосовувати фізичні вправи з метою вдосконалення бойової готовності військовослужбовців. Тобто, підкреслюється значущість невід'ємної складової фізичного виховання – методичну підготовку, яка дозволяє кваліфіковано організовувати керівникам підрозділів військово-прикладну фізичну підготовку підлеглих військовослужбовців, що підвищує їх готовність до виконання завдань за призначенням.

З огляду а вищезазначене тема обраного дослідження є своєчасною і актуальною.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота є частиною наукових програм плану наукової і науково-технічної діяльності Управління фізичної підготовки Центрального управління підготовки та повсякденної діяльності військ (сил) Збройних сил України на 2011-2016 р.р. за темою науково-дослідної роботи «Модель фізичної підготовки у Збройних силах України зразка 2017 року та перспективи її розвитку», шифр – «Перспектива-ФП» (номер державної реєстрації 0101U001568), плану науково-дослідної роботи на 2011–2016 рр. Міністерства оборони України в межах тем «Обґрунтування критеріїв і показників визначення психофізіологічних можливостей військовослужбовців під час ведення бойових дій», шифр – «Можливість», (номер державної реєстрації 0101U001767). Роль автора, як виконавця наукової теми, полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці авторської програми методичної складової системи фізичної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів та визначенні її ефективності.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Результати дослідження носять об'єктивний характер за кількістю досліджуваних курсантів (716 осіб) та опитування 30 фахівців фізичної підготовки та спорту. Формувальний експеримент був лонгітудинальним і тривав чотири роки.

Методи дослідження адекватні поставленим завданням роботи.

Аналіз обґрунтованості наукових положень, мети, завдань і висновків свідчить про їх логічний зв'язок.

Мета дослідження – оптимізувати структуру та зміст методичної складової фізичної підготовки курсантів ВВНЗ для подальшого удосконалення готовності військовослужбовців для виконання завдань за призначенням.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати стан методичної складової фізичної підготовки майбутніх командирів військових підрозділів під час навчання у ВВНЗ.

2. Дослідити рівень методичної підготовленості випускників вищих військових навчальних закладів та визначити її вплив на результати фізичної підготовленості підлеглих підрозділів.

3. Науково обґрунтувати структуру та зміст методичної складової фізичної підготовки курсантів ВВНЗ з врахуванням етапності формування майбутнього офіцера – керівника форм фізичної підготовки.

4. Експериментально перевірити ефективність авторської програми методичної складової системи фізичної підготовки курсантів ВВНЗ на формування методичних вмінь та навичок у майбутніх командирів військових підрозділів.

Об'єкт дослідження – методична підготовка як складова фізичного виховання курсантів – майбутніх командирів військових підрозділів.

Предмет дослідження – вплив авторської програми методичної складової фізичної підготовки на професійно-прикладну готовність курсантів до дій за призначенням.

Методи дослідження. Аналіз науково-методичної літератури проводився з метою науково-теоретичного обґрунтування вивчення об'єкту дослідження, а також узагальнення наукових підходів щодо теоретичних, програмно-нормативних, організаційно-методичних основ фізичної підготовки курсантів ВВНЗ. Проведений теоретичний аналіз і узагальнення сучасного передового практичного досвіду дозволили визначити актуальність дослідження, уточнити й конкретизувати мету, завдання і спрямованість педагогічних експериментів,

розробити зміст авторської програми методичної складової фізичної підготовки курсантів ВВНЗ.

Одним з основних методів дослідження був педагогічний експеримент. Констатувальний експеримент передбачав застосування комплексної методики дослідження: педагогічне спостереження, визначення рівня методичної, теоретичної та фізичної підготовленості (педагогічне тестування згідно ТНФП-2014); вивчення стану здоров'я та захворюваності курсантів (викопіровка індивідуальних медичних карт). Констатувальний експеримент був запроваджений з метою визначення початкових позицій дослідження, отримання базових даних, які стали основою розробки оптимізації методичної складової фізичної підготовки курсантів ВВНЗ. Щоб комплексно підійти для детального вивчення питання методичної складової фізичної підготовки курсантів використовували соціологічні методи (бесіди, анкетування). Для дослідження психологічного стану брали за основу психодіагностичні методи (оцінка рівня нервово-психічної стійкості військовослужбовців за методикою «Прогноз» (В.А. Бодров); тестування психологічного стану військовослужбовців за опитувальником Спілбергера-Ханіна для оцінки реактивної та особистісної тривожності).

Відповідно до мети та завдань педагогічний експеримент проводився на базі Національної академії сухопутних військ (м. Львів). Формувальний педагогічний експеримент передбачав оптимізацію структури та змісту методичної складової фізичної підготовки курсантів ВВНЗ та визначення її ефективності.

Методи математичної статистики використовували для систематизації матеріалу за допомогою пакету стандартних програм (Excel 2007, Statistica 10).

Наукова новизна роботи полягає в тому, що:

вперше

- обґрунтовано і розроблено авторську програму методичної складової системи фізичної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів, у якій поетапно розкривається її структура та зміст у процесі фізичного виховання з урахуванням

особливостей застосування військових підрозділів в сучасних умовах діяльності Збройних Сил України;

- визначено зміст методичних завдань та методичних карток з фізичної підготовки для курсантів від першого до четвертого року навчання у вищих військових навчальних закладах з урахуванням особливостей військово-професійних завдань та дій за призначенням;

- експериментально доведено позитивний вплив розробленої автором програми методичної складової фізичної підготовки на формування готовності майбутніх командирів військових підрозділів до організації і проведення різних форм занять у підлеглих підрозділах;

- розширено напрями формування методичної складової в процесі фізичної підготовки курсантів – майбутніх командирів військових підрозділів з навчальних дисциплін військово-професійного спрямування та напрями її оптимізації у вищих військових навчальних закладах;

- доповнено наукові здобутки щодо впливу методичної підготовленості керівника форм фізичної підготовки на рівень фізичної підготовленості військовослужбовців підлеглого підрозділу;

- набули подальшого розвитку результати наукових досліджень щодо напрямків оптимізації методичної складової фізичної підготовки курсантів для виконання професійних завдань за призначенням.

Практичне значення одержаних результатів полягає у впровадженні авторської програми методичної складової фізичної підготовки курсантів, як майбутніх керівників різних форм фізичної підготовки у військових частинах, доведенні її високої ефективності; розробленні практичних рекомендацій щодо покращення фізичної та методичної підготовленості військовослужбовців.

Усі основні положення дисертації були використані для оптимізації змісту авторської програми методичної складової фізичної підготовки курсантів у ВВНЗ. Це позитивно вплинуло на рівень методичної підготовленості курсантів – майбутніх керівників форм фізичної підготовки, що підтверджується відповідними актами впровадження (Військовий інститут

Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Військовий інститут танкових військ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»; Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного).

Особистий внесок здобувача у спільних публікаціях полягає у постановці проблеми, визначенні мети, завдань, проведенні експериментальних досліджень, систематизації та інтерпретації фактичного матеріалу, науково-теоретичній розробці, обґрунтуванні та експериментальній перевірці авторської програми оптимізації методичної складової системи фізичної підготовки курсантів ВВНЗ.

Публікації. За темою дисертації опубліковано 16 наукових праць, серед яких: 7 у наукових фахових виданнях України, 4 у міжнародних наукометричних базах та 1 – у виданні, яке віднесено до міжнародної наукометричної бази SCOPUS), 8 публікацій апробаційного характеру.

Структура та обсяг роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел і 11 додатків. Текст дисертації викладено на 288 сторінках комп'ютерного набору, з них 181 сторінки основного тексту. Цифрові дані подано у 24 таблицях та ілюстровано 34 рисунками. У роботі використано 229 літературних джерел, 43 з яких іноземними мовами.

Оцінка змісту дисертації, її завершення в цілому та ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертації.

Дисертаційна робота оформлена згідно діючих вимог до кандидатських дисертацій.

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми, показано зв'язок дослідження з науковими програмами, планами й темами, визначено мету, об'єкт, предмет, завдання та методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, подано інформацію про апробацію результатів роботи та публікації за матеріалами дисертаційного дослідження.

У *першому розділі* «Теоретичні засади використання методичної складової у навчанні курсантів – майбутніх керівників форм фізичної

підготовки» проаналізовано та узагальнено результати досліджень провідних науковців (О.М. Ольховий, 2005-2015; Т.Ю. Круцевич, 2008-2015; С.В. Романчук, 2013-2017; А. Oderov, 2017) із проблем методичної складової фізичного виховання курсантів ВВНЗ. Представлено теоретичні та методичні підходи до фізичної підготовки курсантів, їх значення для формування професійних якостей майбутнього офіцера – керівника форм фізичної підготовки.

Висвітлено специфіку підготовки керівників форм фізичної підготовки в умовах реформування Збройних сил України. Визначено особливості фізичної підготовки військово-фізкультурних фахівців зарубіжних армій. Обґрунтовано напрям вдосконалення методичної складової фізичної підготовки у вищих військових навчальних закладах України.

Результати аналізу літературних джерел включно до шести публікацій автора.

У *другому розділі «Методи та організація дослідження»* розкрито зміст і доцільність використаних методів дослідження, їх адекватність; наведено відомості про обстежених курсантів ВВНЗ, дані щодо організації та етапів нашого дослідження.

Для розв'язання поставлених завдань науково-дослідної роботи були використані наступні методи: теоретичний аналіз та узагальнення даних літературних джерел і досвіду передової практики фізичної підготовки курсантів; педагогічні методи (спостереження, констатувальний та формувальний експерименти, тестування); методи оцінки фізичного здоров'я (контент-аналіз індивідуальних медичних карт); соціологічні методи (бесіди, анкетування); психодіагностичні методи (оцінка рівня нервово-психічної стійкості військовослужбовців за методикою «Прогноз» (В.А. Бодров); тестування психологічного стану військовослужбовців за опитувальником Спілбергера-Ханіна для оцінки реактивної та особистісної тривожності); методи математичної статистики використовували для систематизації матеріалу за допомогою пакету стандартних програм (Excel 2007, Statistica 10).

Дослідження були проведені в Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Дисертаційну роботу виконували поетапно у період із 2012 по 2017 рр., яка відповідно до мети та завдань дослідження включала чотири етапи.

Доцільно було б систематизувати методи дослідження за підпунктами, що сприяло б їх кращому сприйняттю при аналізі дисертаційної роботи.

При описі соціометричних методів дослідження відсутня характеристика анкети, її структура, постановка питань. Анкета відсутня у додатках. Відсутні методи оцінки теоретичної і методичної підготовленості курсантів.

Третій розділ «Рівень сформованості методичних вмінь та навичок курсантів і офіцерів – керівників форм фізичної підготовки» присвячений отриманню даних про рівень методичної, теоретичної, фізичної підготовленості курсантів ВВНЗ та офіцерів.

Дисертантом визначено рівень методичної підготовленості випускників ВВНЗ за підсумками звітів результатів державних екзаменів з навчальної дисципліни «Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка». Встановлено, що лише 58 % курсантів-випускників методично підготовлені, а 42 % курсантів-випускників методично не підготовлені.

У чинній програмі з навчальної дисципліни «Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка» на методичну підготовку відводиться до 40 % від загального часу навчальних занять, що складає 184 год. методичних занять протягом чотирьох років навчання. В процесі аналізу вищезазначеної навчальної програми виявлено недоліки у плануванні методичних занять з фізичного виховання та спеціальної фізичної підготовки у ВВНЗ, які впливають на ефективність оволодіння організаційно-методичними вміннями і навичками курсантів. Пропуски методичних занять з дисципліни фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка курсантами складають: на 1 році навчання – 15,4%, на 2 – 19,4%, на 3 році – 17,7% і на 4 курсі – 26,7%.

У процесі дослідження встановлено, що в методично підготовлених офіцерів-випускників у військових частинах результати оцінки індивідуальної фізичної підготовленості військовослужбовців на 41 % кращі у порівнянні з

методично не підготовленими і на 53 % кращі у порівнянні з оцінками підрозділів методично не підготовлених офіцерів-випускників.

Проведений порівняльний аналіз загальної оцінки фізичної підготовки курсантських підрозділів та методичної і фізичної підготовленості їх командирів виявив суттєвий взаємозв'язок ($r=0,82$; $p<0,01$) тобто чим вищий рівень методичної підготовленості командира підрозділу, тим вищий рівень фізичної підготовленості їх підлеглого підрозділу – курсантів.

Аналіз організації та проведення форм фізичної підготовки у ВВНЗ дозволив дисертанту виділити ряд недоліків, які спричинили зниження рівня фізичної та спортивної підготовленості курсантів:

- низька вимогливість з боку старших начальників до начальників курсів щодо організації, проведення та контролю спортивних заходів;

- безвідповідальність та самоусунення начальників курсів та курсових офіцерів від організації та проведення ранкової фізичної зарядки та спортивно-масової роботи;

- низький рівень особистої методичної підготовленості командирів щодо організації проведення та забезпечення фізичної підготовки курсантів.

Викликає питання визначення середньої кількості годин, що витрачається на методичну підготовку одного курсанта протягом 4-х років навчання (1,04; 1,60; 2,56; 2,24). Невже заняття проводяться індивідуально, а не в групі? Навіщо було ділити загальну кількість годин (наприклад, 24 год. на 23 курсанти), коли заняття проводяться разом в групі (ст. 95) ?

В цілому в III розділі зроблено аналіз традиційної системи фізичної підготовки курсантів та виявлено недоліки, які не дозволяють якісно готувати керівників різних форм підготовки.

Результатами дослідження висвітлено у семи наукових публікаціях автора.

У четвертому розділі **«Обґрунтування структури та змісту програми методичної підготовки курсантів та перевірка її ефективності»** подано авторську програму. Завдяки аналізу наукових досліджень фахівців галузі та науковим надбанням дисертанта оптимізовано структуру та зміст програми формування методичної підготовленості для курсантів ВВНЗ різних курсів

навчання в процесі фізичної підготовки. Структура та зміст авторської програми методичної складової системи фізичної підготовки курсантів побудовані на поетапному формуванні методичних вмінь та навичок у відповідності до завдань військово-професійного спрямування. Протягом чотирьох років навчання на методичну підготовку в процесі навчальної дисципліни «Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка» відводиться 184 години. Структура та зміст авторської програми методичної складової системи фізичної підготовки курсантів враховує результати констатувального експерименту, а саме: зміст занять з навчальної дисципліни «Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка» повинен бути орієнтований на підвищення якості фізичної готовності особового складу підрозділів до бойової діяльності, формування знань, умінь та навичок, які висуваються до курсантів на різних етапах навчання, організаційно-методичні основи проведення форм ФП військовослужбовців повинні формуватися з урахуванням періодизації навчально-бойової діяльності, методичні завдання повинні враховувати психолого-педагогічні основи управління фізичним станом офіцера після закінчення ВВНЗ, а також виконання ним завдань за призначенням. За авторською програмою методичної складової системи фізичної підготовки на I році навчання у ВВНЗ курсанти опановують знання, вміння та навички, необхідні для виконання обов'язків солдата (знання команд, дій та навчання окремих фізичних вправ або їх елементів).

На II році навчання у ВВНЗ курсанти опановують знання, вміння та навички, необхідні для виконання обов'язків керівника фізичної підготовки для командира відділення (проведення тренувань на окремому навчальному місці; проведення підготовчої та заключної частин навчального заняття).

Курсанти III року навчання у ВВНЗ опановують комплекс знань, вмінь і навичок, що є необхідними для керівника фізичної підготовки для командира взводу (проведення заняття та залучення до всіх форм фізичної підготовки в цілому).

Курсанти IV року навчання у ВВНЗ опановують знання, вміння і навички, характерні для керівника фізичної підготовки – командира роти (організація, планування та контроль фізичної підготовки підрозділу).

Основні відмінності авторської програми методичної складової системи фізичної підготовки від чинної:

- чітка поетапність формування методичної підготовленості з орієнтацією до загальної методики військово-професійних дисциплін;

- проведення форм фізичної підготовки з кількістю курсантів, яка відповідає певній посаді командира підрозділу;

- за чинною програмою заняття проводились тільки з одногрупниками під час навчальної дисципліни «Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка», а за авторською програмою методичної складової системи фізичної підготовки передбачала починаючи з II року навчання проведення курсантом окремих частин (напр. – підготовча) форм фізичної підготовки під час ранкової фізичної зарядки, спортивно-масової роботи, самостійної підготовки з товаришами I-II року навчання у ВВНЗ і т.п.;

- курсанти експериментальної групи на III, IV курсах виступали в ролі керівників різних форм фізичної підготовки зі своїми молодшими товаришами I та II курсів;

- у зміст авторської програми методичної складової системи фізичної підготовки курсантів було додатково введено інноваційні технології (бойова армійська система, гірська підготовка, кросфіт, спортивне орієнтування і т.п.)

За результатами формувального експерименту у курсантів КГ виявлено, що в середньому рівень методичної підготовленості курсантів за час навчання у ВВНЗ покращився на 0,3 бала ($3,7 \pm 0,2$ бала, $4,0 \pm 0,2$ бала), але достовірно не змінився ($t=1,28$; $p>0,05$).

У курсантів, які навчалися за авторською програмою методичної складової системи фізичної підготовки, різниця рівня методичної підготовленості складає 1,0 бала, у порівнянні з рівнем методичної підготовленості I курсу ($3,6 \pm 0,2$ бали, $4,6 \pm 0,2$ бали), що є статистично достовірно ($t=4,38$; $p<0,001$). У курсантів наприкінці формувального

педагогічного експерименту між показниками рівня методичної підготовленості КГ (4,0 бала) та ЕГ (4,6 бала) спостерігаються достовірні зміни ($t=3,94$; $p>0,001$).

За результатами дослідження показників професійно-прикладної фізичної підготовки курсантів ЕГ та КГ було визначено, що проведення методичних занять за авторською програмою сприяє розвитку та вдосконаленню фізичних якостей, які позитивно впливають на роботоздатність курсантів.

Підтверджено, що заняття за авторською програмою методичної складової системи фізичної підготовки позитивно впливають на психологічний та нервовий стани курсантів ВВНЗ. Протягом експерименту рівень особистісної тривожності у курсантів ЕГ достовірно покращився, а саме знизився на 11,1 ум.од. ($p<0,05$) та реактивної тривожності – на 16,3 ум.од. ($p<0,01$). Доведено достовірне позитивні зрушення нервово-психічної стійкості курсантів ЕГ, результат якої покращився на 3,79 ум. од. ($p<0,05$), що дозволило вивести їх на рівень, який характеризується малоймовірними зривами під час виконання навчально-бойових завдань. Протягом формувального експерименту рівень особистісної тривожності у курсантів КГ недостовірно зменшився на 2,4 ум.од. ($p>0,05$) та реактивної тривожності – на 4,2 ум.од. ($p>0,01$). Доведено достовірне покращення нервово-психічної стійкості курсантів КГ на 1,60 ум. од. ($p<0,05$).

Про доцільність та ефективність авторської програми методичної складової системи фізичної підготовки курсантів ВВНЗ свідчать проаналізовані показники загальної успішності курсантів ЕГ з військово-прикладних дисциплін (вогнева підготовка, тактична підготовка, водіння бойових машин, бойова система виживання воїна та ін.), які достовірно вищі в порівнянні з результатами курсантів КГ. Доведено, що надбання теоретичних та організаційно-методичних знань, вмінь та навичок у проведенні різних форм фізичної підготовки з курсантами позитивно впливає на результати успішності курсантів з дисциплін військово-прикладного напрямку експериментальної групи, хоча в контрольній групі також відбулись позитивні і достовірні зміни. А саме, у контрольній групі покращення результату загальної успішності з

військово-прикладних дисциплін становить 0,35 бала ($p < 0,05$), а у експериментальній групі позитивні зрушення дещо кращі, різниця становить 0,59 бала ($p < 0,05$). Після закінчення педагогічного експерименту спостерігається статистична достовірність у результатах між контрольною – 3,96 бала та експериментальною – 4,24 бала, групами ($p < 0,05$), чого не спостерігалось на початку формувального експерименту ($p > 0,05$).

Перевірка ефективності авторської програми методичної складової системи фізичної підготовки курсантів щодо формування методичних умінь та навичок дозволяє стверджувати про можливість впровадження запропонованих дисертантом технологій у навчально-виховний процес ВВНЗ, задля більш якісної підготовки керівників форм фізичного виховання майбутніх командирів військових підрозділів.

В п'ятому розділі дисертації **«Аналіз та узагальнення результатів»** представлено три групи даних: ті, що підтверджують, доповнюють наявні результати та абсолютно нові з проблеми дослідження, які окреслюють ступінь вирішення завдань дисертаційної роботи.

Під час наукового дослідження нами було отримано результати трьох рівнів:

набули подальшого розвитку наукові положення результатів досліджень про позитивний вплив фізичної та методичної підготовленості військовослужбовців на якість та ефективність виконання професійних завдань за призначенням (О.Д. Гусак, 2014; А.І. Маракушин, 2014-2015; Н.Є. Пангелова, 2014-2017).

додовнено дані досліджень, а саме: результати досліджень вивчення і засвоєння методичної складової системи фізичної підготовки курсантів, слухачів та студентів ВНЗ та ВВНЗ (В.М. Сергієнко, 2006; Т.І. Дух, 2012-2014; І.Р. Боднар, 2016); дані про успішність рівня фізичної підготовленості військовослужбовців від методичної підготовленості керівника форм фізичної підготовки (А.М. Сильчук, 2003-2004; О.І. Камаєв, 2011; Є.Н. Приступа, 2012; І.Л. Шлямар, 2014-2015; С.С. Федак, 2015-2016;) та «перенос» методичних навичок з проведення форм фізичної підготовки на рівень методичної

підготовленості з проведення інших навчальних дисциплін військово-професійного спрямування (Д.О. Логінов, 2000, 2010; В.М. Романчук, 2014; О.М. Боярчук, 2016); напрями формування методичних навичок курсантів – майбутніх командирів військових підрозділів з навчальних дисциплін військово-професійного спрямування (В.В. Миронова, 2003, Є.Д. Анохін, 2010; С.В. Романчук, 2010-2015; А.М. Одеров, 2016) та напрям оптимізації методичної складової фізичної підготовки у вищих військових навчальних закладах (Р.М. Баймухаметов, 2002, 2003; О.М. Ольховий, 2005, 2013; С.В. Номеровський, 2011; М.В. Дутчак, 2012; Г.А. Єдинак, 2012, А.В. Магльований, 2015).

уперше обґрунтовано програму методичної складової системи фізичної підготовки курсантів ВВНЗ, у якій поетапно оптимізовано структуру та зміст методичної підготовки під час проведення форм фізичної підготовки з врахуванням особливостей застосування військових підрозділів у сучасних умовах діяльності Збройних сил України; сформовано методичні завдання та методичні картки для кожного курсу навчання курсантів у вищих військових навчальних закладах з урахуванням особливостей військово-професійних завдань та дій за призначенням; експериментально доведено позитивний вплив розробленої автором структури та змісту методичної складової фізичної підготовки на формування методичних вмінь та навичок курсантів – майбутніх командирів військових підрозділів.

Висновки відповідають завданням роботи. Автореферат відповідає основному змісту роботи.

Загалом позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, звертаємо увагу на окремі недоліки і дискусійні питання.

1. У другому розділі при описі соціометричних методів дослідження відсутня характеристика анкети, її структура, постановка питань. Анкета відсутня і в додатках. Відсутні методи оцінки теоретичної і методичної і методичної підготовленості курсантів.

2. Невірно оформлені діаграми (рис. 3.10, 3.12, 3.15, 3.16, 3.17). На осі абсцис необхідно було вказувати одиниці виміру («кількість курсантів, %», «внесок розділів, %», тощо).

3. Невірно позначено статистичні одиниці середнього арифметичного \bar{X} , а треба \bar{x} (табл. 3.2; 3.3; 4.2 та ін.).

4. Викликає питання середньої кількості годин на одного курсанта, що витрачається на методичну підготовку протягом навчання (2.04; 1.60; 2.56; 2.24). Невже заняття проводяться індивідуально, а не з групою? Навіщо було ділити загальну кількість годин (наприклад: 24 години на 23 курсанти), коли заняття проводились груповим методом?

5. На ст. 110 присутній повтор тексту зі ст. 77.

6. У четвертому розділі відмічається дублювання в таблицях і рисунках даних динаміки розвитку фізичних якостей протягом чотирьох років навчання (табл. 4.2 і рис. 4.2; табл. 4.3 і рис. 4.3; табл. 4.6 і рис. 4.6; табл. 4.7 і рис. 4.7; табл. 4.10 і рис. 4.10).

7. Як можна пояснити зниження кількості пропусків методичних занять у післяобідній час в ЕГ (ст. 161, табл. 4.15), коли для всіх планувались загально-академічні заходи, інструктаж добового наряду, зустрічі курсантів з командуванням академії тощо? Виходить, що курсанти ЕГ ігнорували ці загально-академічні заходи?

8. У розділі 5 «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» недостатньо проведено порівняння отриманих результатів дослідження з тими, що вже є в літературі. На ст. 170-172 йде повтор даних, що викладені у попередніх розділах. Розділ викладено на 6 сторінках тексту дисертації, що є недостатнім для повноцінного обговорення даних.

9. В роботі зустрічаються технічні помилки і редакційні неточності.

Зазначені зауваження не є принциповими та не знижують загальної позитивної оцінки, наукової та практичної значущості результатів дисертації.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.
Виходячи з актуальності теми роботи, наукової новизни, практичної значущості та обсягу матеріалу дисертаційної роботи «Оптимізація методичної складової

системи фізичної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів», Петрука Андрія Петровича, вважаю наукову працю самостійною і завершеною, яка відповідає п. 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а сам дисертант заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Завідувач кафедри
теорії і методики
фізичного виховання
Національного університету
фізичного виховання і спорту України
доктор наук з фізичного виховання,
професор

Т. Ю. Круцевич

Підпис _____ засвідчую
Начальник відділу кадрів _____ **А.О. Степаненко**
«__» _____ 2018 р.